

Vejledning og undervisningsideer til: Hvad skete der egentlig med dig? Af Jenny Jordahl

Vejledning til læreren

Temaer:

At føle sig udenfor, ensomhed, lavt selvværd, spiseforstyrrelse

Målgruppe:

5.-7.klasse

Præsentation af værket – pædagogiske overvejelser

”Hvad skete der egentlig med dig?” er en Graphic Novel om Emma, der ikke ligner resten af sin familie. De andre er slanke, mens Emma er kraftig.

Emma vil allerhelst være usynlig. Men alle ser hende, føler hun. Især dem, der mobber på skolen og taler om hendes vægt. Så foreslår hendes forældre en løsning på vægtproblemet: Hun får 100 kr. for hvert kilo, hun taber sig. Emma går med på aftalen, og langsomt, men sikkert, bliver hun mindre. Men bliver hun lykkeligere? Og løser det egentlig hendes problemer?

Bogen er meget velegnet til undervisning eller fælles læsning i klassen og/eller undervisning i multimodale tekster. Bogen formidler tematisk det at føle sig udenfor og anderledes med fokus på en spiseforstyrrelse og kan derfor fungere som eksemplarisk for nogle af disse emner. Emma må meget igennem, men finder hjælp hos sine forældre og nogle piger i klassen, da hun får fortalt, hvordan hun egentlig har det.

Desværre er der mange børn og unge, der udvikler en spiseforstyrrelse, hvorfor det kan være relevant at foregribe emnet gennem litterært arbejde. For eksempel skriver LMS (Landsforeningen Mod Spiseforstyrrelser): "Dansk forskning fra 2017 viser, at 28 % af danske unge mellem 11 og 20 år har risikoadfærd for en spiseforstyrrelse". Samme undersøgelse viser, at 25 % af de unge med risikoadfærd er ensomme, mens kun 5 % uden symptomer på risikoadfærd er ensomme. Dette peger på en sammenhæng mellem risikoadfærd for en spiseforstyrrelse og ensomhed (<https://www.lmsos.dk/>).

Pædagogisk kan det være en overvejelse, om man ville kunne komme til at præsentere spiseforstyrrelser på et tidspunkt, hvor det ikke er aktuelt – om man ville kunne skubbe nogle elever i den retning med en bog som denne. Og overdrevent væggtab er bestemt et tema i bogen. Men væggtabet er et symptom på andre problematikker: ensomhed, at føle sig udenfor og lavt selvværd. Det er efter vores vurdering derfor relevant at arbejde med – uden at fokusere ensidigt på det at have en spiseforstyrrelse, men i stedet tage fat på de mere generelle problematikker, der kan ligge bag og så fremdrage det alment menneskelige og for mange genkendelige i fx selvkritiske tanker.

Samspillet mellem billeder og tekst er fænomenært i denne udgivelse. Emmas skygge bruges igennem romanen til at vise psykologien i at kæmpe med negative tanker om sig selv.

Præsentation af forfatter

Jenny Jordahl er forfatter, illustratør, designer og blogger. Jenny Jordahl, som også har illustreret "Kvinder i kamp", leverer her en vigtig og altopslugende fortælling for børn og unge om vigtige emner. For "Hvad skete der egentlig med dig" fik Jenny Jordahl i 2020 tildelt den prestigefyldte Bragepris i Norge i kategorien børne- og ungdomsbøger samt Pondus-prisen. Her er et lille klip, hvor hun fortæller om bogen. Det er på norsk, men med norske undertekster, så det kan ses i undervisningen, eventuelt med pauser, så man kan tale om indholdet i det, hun siger.

<https://youtu.be/swamXblUaC0>.

Om undervisningsideerne

Hvis I ikke har arbejdet med Graphic Novels før, anbefales det at introducere genren indledningsvis. Dette findes der forløb til på fagportalerne, dog primært til udskolingen, men der kan eventuelt udvælges delelementer derfra.

Undervisningsideerne er forslag til, hvordan man *kan* arbejde med bogen. Tanken er, at du som underviser kan tage afsæt i forslagene og redidaktisere, så de passer til netop din klasse eller elevgruppe og de emner og faglige områder, I har arbejdet med allerede og gerne vil arbejde videre med. Der er forslag til arbejdsformer, der ligeledes kan tilpasses. Der er ikke sidetal i bogen, og der er mange mulige delelementer at fordybe sig i, så det kan være hensigtsmæssigt at vise nogle af opslagene med projektor, så man i fællesskab kan forholde sig til tekster og billeder.

I afsnittet "Mens du læser" er der forslag til, hvordan man kan inddele klassen i grupper, der hver især arbejder med et delområde (a-e) og formidler det for klassen efterfølgende som fremlæggelser. Man kan også vælge, at alle arbejder med flere eller alle opgaverne, men kun fremlægger et udvalgt delområde (a-e) for klassen. Under afsnittet "Ud af teksten" er der forslag til flere opgaver. Disse kan også laves af grupper, der er færdige før andre.

Bogen er ikke teksttung, men bør læses i roligt tempo, så billederne også læses. Hvis eleverne ikke er vant til Graphic Novels, kan det være godt at understrege dette. Alt efter klassen og tidsrammen kan selve læsningen ske i klassen fælles eller individuelt – eller hjemme som forberedelse. En anden mulighed er, at eleverne først læser den hjemme og så sammen i den gruppe, de arbejder med. Det kan give dem mulighed for at få øje på flere detaljer.

Undervisningsideer

Før du læser

1. Første indtryk af bogen – enmandsarbejde

Åbn bogen og læg den med for- og bagside opad. Se nu på forsiden, og læs også bagsideteksten. Beskriv det, du ser på tegningen. Skriv, hvad du tror, bogen handler om.

Hjælpesætninger: **Tegningen** forestiller ...; Det får mig til at tænke på ...; Teksten **på bagsiden** handler om ...; Derfor tror jeg ...

2. Første indtryk af bogen – fælles på klassen

Snak om, hvad I har tænkt og skrevet om forsiden. Hvordan kan skyggen forstås? Hvad mon titlen betyder? Hvad tænker I om forældrenes løsning på, at Emma er overvægtig?

Mens du læser

1. Venskab

- Hold øje med Emma og hendes venskaber og andre forhold til klassekammerater. Sæt post-its ind, hvor der er noget med venskaber (eller klassekammerater).
- Beskriv i en kort tekst, hvilke venskaber hun har/får, og hvordan venskaberne forandrer sig. Fx: "I starten er Emma venner med Sofie. Så vælger Sofie ... Derefter ses hun med ..." og så videre.
- Lav nu en liste med forslag til, hvordan man kan have et godt venskab. I kan lave en overskrift, der lyder: "Et godt venskab er:" Eller: "Når man er gode venner, så:" Lav en flot planche, en padlet eller noget andet, der kan fremlægges for klassen og hænges op i klassen efter fremlæggelsen.

2. Udseende

I bogen er der flere, der snakker om udseende. Bedstemoren i starten, faren, læreren, der siger, at når hun sidder mellem de to drenge Thor og Vitus i klassen, så er der afstand.

- Find de steder, hvor der snakkes om udseende, og sæt post-its ind, så det er let at finde igen.
- Snak om den måde, der snakkes om udseende på i bogen.
- Hvordan og hvornår synes I, man kan snakke om andres udseende? Er det vigtigt, hvordan man ser ud? Hvorfor? Hvorfor ikke? Lav en liste over argumenter for og imod, om udseende er vigtigt.

- d. Forbered en fremlæggelse for klassen om, hvordan der tales om udseende i bogen, og fortæl om jeres liste med argumenter for og imod, at udseende er vigtigt.

3. Skyggen

- a. Mens I læser, så hold øje med, hvor Emmas skygge viser sig, og sæt post-its ind, hvor I ser skyggen.
- b. Vælg 5 steder, hvor skyggen vises, og beskriv, hvilken betydning I synes, skyggen har de steder.
- c. Hvorfor har forfatteren tegnet skyggen sådan? Hvad får den jer til at tænke på?
- d. Lav en PowerPoint/et slideshow, så I kan fremlægge dette for klassen.

4. Farver i bogen

- a. Mens I læser, så hold øje med, hvor der bruges sort-hvid, og hvor der bruges farver.
- b. Sæt post-its ind, hvor I synes, valget af farve eller sort-hvid gør indtryk på jer.
- c. Vælg nu 5 steder, hvor I synes, valget af farve eller sort-hvid har en særlig tydelig virkning.
- d. Hvilke betydninger synes I, dette farvevalg har på hvert af de 5 eksempler? Hvorfor har forfatteren valgt dette, tror I?
- e. Lav en PowerPoint/et slideshow, så I kan fremlægge dette for klassen.

5. Spiseforstyrrelse

Emma taber sig for meget på for kort tid i bogen.

- a. Mens I læser, så hold øje med, hvordan Emma ændrer sine spisevaner. Sæt post-its ind, hvor I lægger mærke til den ændring.
- b. Beskriv så den udvikling, Emma gennemgår i forhold til at spise/mad, og i sammenhæng med hvordan hun har det. Hvad er medvirkende til, at hun taber sig så meget?
- c. Forbered en fremlæggelse for klassen, hvor I fortæller om denne udvikling. Brug tekst og billeder fra bogen. I skal også fortælle mere generelt om, hvad en spiseforstyrrelse er. I kan se disse klip og fortælle ud fra det, I lærer her. <https://www.dr.dk/ultra/ultranytt/har-du-spoergsmaal-om-spiseforstyrelser-faa-ekspertens-svar-her#!/>

Ud af teksten – individuelt eller gruppearbejde

1. Personfremstilling

Vælg en af de andre personer i bogen. Det kan fx være Bastian, moren, faren, Sofie, Vitus eller en anden. Tegn denne person ved at se på tegningerne i bogen. Tegn nu, hvordan denne persons skygge *kunne* se ud, alt efter, hvad du fornemmer, at du ved om denne person. Husk, at du ikke behøver at tegne "perfekt" – tænk mere på, at din tegning skal udtrykke tanker og følelser. Måske skal du afprøve flere skitser for at finde frem til noget, du kan lide. Når du har en tegning, du kan lide, så farvelæg den, og brug nogle af de samme farver, som er i bogen. Er der mulighed for det, så tegn på akvarelpapir og farvelæg med akvarelmaling.

2. Yndlingsillustration

Vælg det billede, du allerbedst kan lide i bogen: Det kan være et, der giver dig en glad følelse, eller et, du synes, er meget trist. Det kan også være et billede, du synes, er vigtigt for fortællingen. Tag en

farvekopi af billedet, og giv det en titel. Ligesom hvis det var et billede på et kunstmuseum. Skriv også en tekst til billedet om, hvad det forestiller, og hvilke betydninger det billede har i bogen, samt hvorfor du har valgt netop dette billede.

3. Din egen scene

Vælg en scene fra bogen. Genskab scenen. Du kan spørge nogle venner, om de vil være med. Lav scenen som et foto. Du kan ændre fotoet i et billedbehandlingsprogram. Brug fx Word eller Photopea.

4. Filmklip

Lav et lille filmklip af et handlingsforløb i bogen. Du må gerne skrive replikker og handlinger til, men lad dig inspirere af bogens handling. Du kan spørge nogle klassekammerater, om de vil være med. Du kan fx bruge Wevideo, iMovie eller andet.

5. Nyhedsvideo

Indspil en lille "nyhedsvideo" om emnet spiseforstyrrelser (få eventuelt ideer her:

<https://www.dr.dk/ultra/ultranyt/har-du-spoergsmaal-om-spiseforstyrrelser-faa-ekspertens-svar-her#!/>) eller mobning (få eventuelt ideer her: <https://www.dr.dk/ultra/ultranyt/video-mobning-paa-sociale-medier-er-et-problem>). Du kan tænke, at det skal være et indslag på Ultranyt med børn/unge som værter. Du kan lave videoen selv eller sammen med en/nogle fra klassen. Når I er klar, så film jeres "nyhedsvideo". I kan lave den færdig med titel og musik i intro og outro. I kan bruge Wevideo eller iMovie.

6. Skyggen" – Fælles på klassen

Snak gerne efter arbejdet med bogen om, hvilke "skygger" man kan bære rundt på. Hvad kan sådanne skygger/selvkritiske tanker fortælle en? Alt efter klassen og sammenhængen kan der tales om det som principielle "skygger", eller måske har man læst eller set andre tekster/film eller andet i klassen, hvor der var en "skyggestemme".